דיבמות (דף ז.), ונקמן בריש מיזהו מקומן (דף מט.) לפי שיצא מפי מלמד מצורע לידון בדבר המדמה בנפן יד ובנפן רגל יכול לא יהא טעון ממן דמיס ומימורים לגבי מזבח ת"ל בחטאת כמפי [ב] הוא לכהן מה חטאת טעונה סמיכה ומתן דמיס ומימורים לגבי מזבח אף כל טעונין סמיכה ומתן

רבינא אמר לענין מלקות איתמר כי אתא רבין אמר רבי אבהו לענין טמא שנגע בקודש איתמר [ג]דאיתמר טמא שנגע בקודש ריש לקיש אמר רבי יוחנן אמר [א]אינו לוקה ריש לקיש אמר לוקה [1]בכל קודש לא תגע ורבי יוחנן אמר אינו לוקה [ב]ההוא בתרומה כתיב וריש לקיש האי קרא להכי הוא דאתא האי מיבעי ליה אזהרה [א] לאוכל בשר קודש [ג]דאיתמר אזהרה לאוכל בשר קודש מנין ריש לקיש אמר בכל קודש לא תגע רבי יוחנן אמר תני ברדלא אתיא טומאתו טומאתו מביאת מקדש מה להלן ענש והזהיר אף כאן ענש והזהיר טמא שנגע בקודש מדאפקה רחמנא בלשון נגיעה אזהרה לאוכל מדאיתקש קודש למקדש [ד]תניא כוותיה דריש לקיש [ב]בכל קודש לא תגע אזהרה לאוכל אתה אומר אזהרה לאוכל או אינו אלא לנוגע [ב] תלמוד לומר בכל קודש לא תגע ואל המקדש לא תבא מקיש קודש למקדש מה מקדש דבר שיש בו

רבינא אמר. הא דאמר עולת העיל (לב:) משמיה דריש לקיש בביאה ג מקמי: **לענין מלקות אמרה.** דכתיב לוקה בהדיא אבל לא לענין כרת דמותבינא מצורע [ד] שראה קרי דכי מיתקף ביאה לנגיעה לאזהרה מיתקף דכתיב לא תבא אבל לעולם לא מיתקף לתין עולם בנגיעה: **לטמא שנגע בקדש חיישמי.** לא ילף ריש לקיש מלקות מההוא קרא אלא לענין טמא שנגע בקודש ולא מילי נציעת מקדש כלל: **בתרומה לכיש.** דלמוכח סיפיה דקרא עד מלמא ימי טהרה שיעריב שמשה שהיא טבולת יום אלמא קסבר ביאה טבולת יום לוקה [ה] מלאת משמע אבל וכו' (ש"מ): [ו] ואע"פ שמהוסרת כפרה, וע"כ כר' (כ"י-פ): [ז] קדש בענין עד כמל"ל: [ח] דקדש מינה כל"ל (ש"מ): [ט] מינח בכרת נמקח כמ"מ: [י] שנגע בקודש (כתה"י): [יא] קרא ביה מידריש כל"ל (ש"מ): [יב] נמי נפקא (כ"י-פ): [יג] ל"ל האשם (גליון, וכ"ה בד"ו): [יד] נימא נמי מה (ש"מ): [טו] עשה דפסח דוחה כל"ל (ש"מ): [טז] ס"ק דביאה (גליון, צ"ק). ג"ל לאו דואל המקדש לא תבא אי ביאה במקצת שמה ביאה ועשה (דהכא ושמא) [דתמא] יהיה וכו' (ש"מ): [יז] ודחי לאו ועשה כדאשכחן (ש"מ): [יח] כ"מ הגיה לא צריכא דעבר ושקליה לאם דלאו ליכא ועשה הוא דאיכא וי"ל כו': [יט] כלן הס"ד ומ"ש מ"ד ה"ג וכו' (צ"ק): [כ] קודש ולא אמרינן אין מהדירין מן הדין, ותירץ כל"ל (ש"מ): [כא] ל"ל וילפינן (כ"י-ג): [כב] ל"ל דוחטאה (רא"ש נפ"י ויקרא ה טו, וע' יעב"ץ). וכ"מ ממתק מתיקת דחטאה כו' על ליכא מעילה: [כג] רחמנא ההוא דאמרי לך התם בשעריך (ח"ג, וכ"ה לפנינו ביבמות): [כד] ל"ל דכתיב (ח"ג, רא"ש). וכ"מ הנוהגת בכל

לענין מלקות איתמר. פירש בקונטרס אבל לא לענין כרת דתותבינא מצורע שראה קרי והקשה ר"ל חייס לתכתי מיכא לאקשויי לתין עשה [ט] דוחה לא תעשה ועשה לאו דנגיעה [ט] במקלת וטמא יהיה [י] לרבות טבול יום ועוד קשיא ליה לפילו לאו גרידא היכי לתי ליה [כ] הא בעידנא דמיעקר לאו לא מיקייס עשה ויש לומר דעשה שיש בו כרת חמור [ל] ודחי [יא] להו כלאשכחן בפרק תמיד מסוף שלוש ויש ודחי עשה דפסח [פסחים נט.] דעשה שיש בו כרת דוחה עשה דלאו שבתורה [יב] ועשה דמילה [יג] ל"ל דעשה שבתורה חשיב טפי מעשה דרבנן [מולין קמ:]. לא לגריכה [יד] שנטלה ע"מ לשלמה ללאו ליכא וי"ל דעשה דמצורע אף ע"ג דמיער כיון דליכא כרת לא לתי לתרוייהו אבל בפסח איכא כרת [טו] הכי גרסינן רבי יוחנן אומר לינו לוקה גבי מומרות לתרומה דקאמר שכן מפ"ז הוה מלי למיתפ נמי מגיעת קודש לוקה ואזהרתיה מקרא דבכל קדש לא תגע, ולר"י אינו לוקה משום דהאי קרא אתי לאזהרת נגיעת תרומה. ומפשטא דשמעתא נראה דלר"י טמא שנגע בתרומה לוקה מדקאמר ההוא אזהרה לתרומה, אך התוספות [שם בד"ה ההוא] לא גרסי כי אם ההוא לתרומה הוא דאתא, ופ"ה הוקשה להם דהיכן מצינו חומר בתרומה מבקדשים, דבכל קדש לא תגע מוקי לה ר' יוחנן לנגיעת תרומה אלמא לקי. ובנגיעה דקדש לא לקי. ותירץ הר"ש מדרוי"ש דה"ק ההוא לנגיעת תרומה הוא דאתא לאשמועינן דפוסל תרומה עד מלאת ימי טהרה שהיא כטבול יום, ולא קאמר דאיכא מלקות בנגיעת תרומה. והנראה מכוונתם הוא דפשיטא להו דטבול יום דעלמא פוסל את התרומה והיינו מקרא דמייתי בפרק הערל [דף ע"ה ע"ב] במים יובא וטמא עד הערב וטהר, ואמרינן התם דאיצטריך האי קרא לנגיעה דתרומה כלומר דפוסל את התרומה, והכא אשמועינן האי קרא דבכל קדש דגם זו עד מלאת ימי טהרה חשיבא כטבולת יום ארוך ופוסלת את התרומה. עוד הקשו התוספות [שם] דמ"מ קשה דאיך קאמר ר"י דקרא דכתיב ביה קדש דמיירי לתרומה, וי"ל משום דגבי האי קרא כתיב עד מלאת ימי טהרה ובקדשים עד לאחר כפרה. א"נ ע"כ צריך לאוקומה בתרומה דלקדשים נפקא לן מגזרה שוה דטומאתו טומאתו גמר לה [עכ"ל]. ויש לתמוה דהא ג"ש אצטריך לאכילה דלית לן אזהרה לטמא שאכל קדשים כי אם מג"ש זו וקרא דבכל קדש איצטריך לנגיעה ולעולת דמיירי בנגיעה דקדשים. וכבר הקשה קושיא זו הרב בעל חדושי הלכות יע"ש [מלמ"מ פי"ח מהל' מעה"ק ה"ב] ודע שמדברי רש"י פ' כל הפסולין שכתב וז"ל וכיון דבתרומה כתיב לא ילפינן מלקות בקדש ואפילו בק"ו דאין מזהירין מן הדין כו', נראה מבואר שדעתו ז"ל שלא כדעת הר"ש מדרוי"ש וס"ל דטמא שנגע בתרומה לר"י לוקה, ואולם ק"ל לכאורה לשיטה זו מההיא דגרסי' באלו הן הלוקין [דף י"ד ע"ב] ור"מ לא אמר כר"ש, ההוא אזהרה לתרומה מנא ליה נפקא ליה מאיש איש וכו', איזהו דבר ששוה בזרעו של אהרן זו תרומה, ואידך ההוא לאכילה והא לנגיעה. והשתא קשה דאם איתא דעל הנגיעה לוקה לר' יוחנן אם כן קרא דאיש איש לאכילה למה לי, אם על הנגיעה חייב על האכילה לא כ"ש. וכן כתב רש"י ז"ל בפירוש החומש סדר אמור ד"ה כל איש אשר יקרב וז"ל אין קריבה זו אלא אכילה, וכן מצינו שנאמרה אזהרת אכילת קדשים יחמור אם יאכלנו לתפי' טמא וטהור מוכלין בקערה אחת וקאמר לחמינהו [כג] לך בשעריך תאכלנו וכה לא תוכל לאכול ובין בטומאת הגוף ובין בטומאת עלמן מיירי קרא ובהוה שמעת גופה קשה דקאמר גבי מעשר וביכורים טומאת הגוף בהדיא כתיב ביה לא יאכל מן הקדשים כי אם כאן ועמהן מיירי קרא בטומאת הגוף לן מדרייהו והלא מהאי קרא מיתפי לן מדרייהו טומאת הגוף ובין בטומאת עלמ

נטילת נשמה. כרת: **ואכלי מיבעי ליה** [ו]**.** וכיון דלאכל זריקה נפקא לן מיניה היכי יליף מיניה תרתי: **לחיה טומאתו טומאתו.** מזהרת טמא שלא יאכל קדש מלמא מזהרתו מעונשו ילפי ועונשו לאכל זריקה הוא ולא לפני זריקה כדתקנו בגמ' דהקומץ רבה (מנחות כה.) [ח] יכול יהו חייבין עליו משום טומאה לפני זריקת דמים תלמוד לומר כל טהור יאכל בשר והנפש אשר תאכל בשר וגו' (ויקרא ז) הניתר לטהורים חייבין עליו משום טומאה שאין ניתר לטהורים אין חייבים עליו משום טומאה: **אם כן.** דלאוכל לאחר זריקה [ט] אתא קרא לכתוב בקדש ואתא למיעט לאחר זריקה הוא דומיא דעונש: **מחלוקת הגוף.** דההוא קאמר ר' יוחנן אינו לוקה דנפקא ליה מזהרה מעונש: **אכל טומאת בשר.** טהור שאכל את הטמא לחזהרה דידיה דהדיא כתיבי [יא] **והבשר אשר יגע בכל** טמא לא יאכל (שם) דברי הכל לוקה: **לחמר מר והבשר.** יתירא הכתיב בפיפיה והבשר כל טהור וגו': **נרצוי עליו ונלוה.** לטומאת עצמן לחיבת הקדש מכשרתם [יב] לשיעורו חולין ואע"ג דהני לאו בני מילה נינהו ואפילו הכי רבינהו קרא ורבא אמר [יג] מחלוקת בטומאת הגוף אבל בטומאת בשר דברי הכל אינו לוקה מאי טעמא כיון דלא קרינא ביה [2] **וטומאתו עליו ונכרתה** לא קרינא ביה [1] **והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל** [ג] **והאמר מר והבשר לרבות** [ג] **עצים ולבונה** הכא במאי עסקינן כגון [ב] שקדשו בכלי דנעשה כמי שקרבו כל [ד] מתיריו [ג] דתנן [ד] כל שיש לו מתירים משקרבו מתיריו כל שאין לו מתירין משקדש בכלי איתמר המעלה אברי בהמה טמאה ע"ג המזבח ריש לקיש אמר לוקה רבי יוחנן אמר אינו לוקה ריש לקיש אמר לוקה מהורה אין טמאה לא ולאו הבא מכלל עשה לוקין עליו ורבי יוחנן אמר [ה] אין לוקין עליו לאו הבא מכלל עשה אין לוקין עליו מותיב רבי ירמיה [ז][3] **אותה תאכלו** ולא בהמה טמאה [ח] ולאו הבא מכלל עשה הוא [ט] **הכא מכלל עשה עשה.** כך שנויה בתוך [יב] הכרייתא ומסקינן בגמ' תעשה מיניך תלמוד לומר לך את זה לא תאכלו תלמד מלמיטרייך לא תעשה תמריה [יז] ולאו מזהרה הוא: **ד"ע ל"פ. דעשה** הוא דאיכא ותו לא: **כי פליגי בחיה.** ולא לעניין מלקות אלא לעשה ולימוד יח] נמי איפוך דרבי יוחנן לריש [יט] לקיש [כ] והכי הוה שמיע ליה לרבי יעקב: **הכוח במזה.** בהמה מלוה להקריב וחיה רשות ומיהו טומאה ולמי לא דכתיב ממשקה ישראל מן המותר ליהרמל בפרק קמץ המנחות (דף ו.) גבי טריפה: **אינו נאמר קרבן לה' מן הבהמה.** ולא פירש בקר וצאן: **הייתי אומר** כו'. כעניין שנאמר זאת הבהמה וכתיב בתריה שה [כא] תרי בקר וצאן כתיבי התם [ויקרא ג] מן הבקר ומן הצאן כתיב תרוויהו מסי עולה קרבנו מן הבקר ומסי מן הצאן קרבנו מן הכבשים: פסול לו חיטין ושעורים שאינו כמוסיף על דבריו אלא כמעביר על דבריו

נטילת נשמה אף קודש דבר שיש בו נטילת נשמה ואי בנוגע נטילת נשמה מי איכא אלא באכילה ואכתי מיבעי ליה לטמא שאכל בשר קודש לפני זריקה [ו]**דאתמר טמא שאכל בשר קודש לפני זריקה** ריש לקיש אמר לוקה ורבי יוחנן אמר [א]**אינו** לוקה ריש לקיש אמר לוקה בכל קודש לא תגע לא שנא לפני זריקה ולא שנא לאחר זריקה רבי יוחנן אמר אינו לוקה [א] כדתני ברדלא אתיא טומאתו טומאתו וכי כתב ההוא לאחר זריקה אם כן לימא קרא בקודש מאי בכל קודש ש"מ תרתי גופא טמא שאכל בשר קודש לפני זריקה ר"ל אמר לוקה רבי יוחנן אמר אינו לוקה אמר אביי מחלוקת בטומאת הגוף אבל בטומאת בשר דברי הכל לוקה דאמר [ו] קרא [1]**והבשר** לרבות עצים ולבונה [ב] דלאו בני אכילה נינהו ואפילו הכי רבינהו קרא ורבא אמר [ג]מחלוקת בטומאת הגוף אבל בטומאת בשר דברי הכל אינו לוקה מאי טעמא כיון דלא קרינא ביה [2] **וטומאתו עליו ונכרתה** לא קרינא ביה [1] **והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל** [ג] **והאמר מר והבשר לרבות** [ג] **עצים ולבונה** הכא במאי עסקינן כגון [ב] שקדשו בכלי דנעשה כמי שקרבו כל [ד] מתיריו [ג] דתנן [ד] כל שיש לו מתירים משקרבו מתיריו כל שאין לו מתירין משקדש בכלי איתמר המעלה אברי בהמה טמאה ע"ג המזבח ריש לקיש אמר לוקה רבי יוחנן אמר אינו לוקה ריש לקיש אמר לוקה מהורה אין טמאה לא ולאו הבא מכלל עשה לוקין עליו ורבי יוחנן אמר [ה] אין לוקין עליו לאו הבא מכלל עשה אין לוקין עליו מותיב רבי ירמיה [ז][3] **אותה תאכלו** ולא בהמה טמאה [ח] ולאו הבא מכלל עשה הוא [ט] **הכא מכלל עשה עשה.** כך שנויה בתוך [יב] הכרייתא ומסקינן בגמ' תעשה מיניך תלמוד לומר לך את זה לא תאכלו תלמד מלמיטרייך לא תעשה תמריה [יז] ולאו מזהרה הוא: **ד"ע ל"פ. דעשה** הוא דאיכא ותו לא: **כי פליגי בחיה.** ולא לעניין מלקות אלא לעשה ולימוד יח] נמי איפוך דרבי יוחנן לריש [יט] לקיש [כ] והכי הוה שמיע ליה לרבי יעקב: **הכוח במזה.** בהמה מלוה להקריב וחיה רשות ומיהו טומאה ולמי לא דכתיב ממשקה ישראל מן המותר ליהרמל בפרק קמץ המנחות (דף ו.) גבי טריפה: **אינו נאמר קרבן לה' מן הבהמה.** ולא פירש בקר וצאן: **הייתי אומר** כו'. כעניין שנאמר זאת הבהמה וכתיב בתריה שה [כא] תרי בקר וצאן כתיבי התם [ויקרא ג] מן הבקר ומן הצאן כתיב תרוויהו מסי עולה קרבנו מן הבקר ומסי מן הצאן קרבנו מן הכבשים: פסול לו חיטין ושעורים שאינו כמוסיף על דבריו אלא כמעביר על דבריו

והבשר לרבות עצים ולבונה. מהכא נפקא לן לחיבת הקודם מכשרת [ט] ומקשים הא לאכל בשר קמץ דפסחים (דף מז.) [י] מאי בי מדבחיא דכן כגון יין ושמן למאי ליתכשרו בחיבת הקודם כמו עצים ולבונה י"ל לחיבת הקודם מהניא לשווי אוכל מוכשר [כ] מידי דלמאי לאוכל כגון עצים ולבונה שהוא דבר עב וקשה כעין אוכל מצוי לשוויי המשקה כאוכל מוכשר [כ] לא מהניא לחיבת הקודם ואם תאמר הא לאכל בשר קמץ דפסחים (דף מז.) [י] מאי בי מדבחיא דכן כגון יין ושמן למאי ליתכשרו בחיבת הקודם כמו עצים ולבונה י"ל לחיבת הקודם מהניא לשווי אוכל מוכשר [כ] מידי דלמאי לאוכל כגון עצים ולבונה שהוא דבר עב וקשה כעין אוכל מצוי לשוויי המשקה כאוכל מוכשר [כ] לא מהניא לחיבת הקודם ואם תאמר הא לאכל בשר קמץ דפסחים (דף מז.) [י] מאי בי מדבחיא דכן כגון יין ושמן למאי ליתכשרו בחיבת הקודם כמו עצים ולבונה י"ל לחיבת הקודם מהניא לשווי אוכל מוכשר [כ] מידי

ג"ם (דף מו:):

שקדש בכלי. תימה מה קידוש כלי יש בעצים למי מה שמבקעין אומו בקולדוס כשהיו מתליעים אומו הא קולדוס אינו כלי אית דלמשמע בתוספתא [ט] כדתניא השומל קולדוס של הקדש נקע בו ונפ מבירו ונקע בו כולן מעלו נתנה לחבירו וחבירו לחבירו הרשאן מעל והשני לא מעל ובעולה אינו כן נתנה לחבירו וחבירו לחבירו כולן מעלו ובקולטרס פירש דמיירי הכא בעצים שמתה בחמתת [יח] כלי שרת מעל המזבח עם גחלים ואין [יט] משמע דמשמע תמיד (דף כח:) משמע שהיה מותה מן המוכנות הפנימיות [כו] ומיהו י"ל לא בתרומת הדשן מיירי אלא ביוה"כ [כא] שמותה גחלים לקטרת ונראה דקידוש כלי בעציס היינו דמשכי [כח] דקולדוס לאו כלי שרת הוא כדאמר בפרק י"ב (דף קא.) עצים כמה אלא מאי לאו כמה דלא משכי להו לגיזרין אע"ג [כט] דקולדוס לאו כלי שרת הוא כדאמר בפרק י"ב (דף קא.) עצים כמה אלא מאי לאו כמה דלא משכי להו לגיזרין אע"ג [כט] דקולדוס לאו כלי שרת הוא כדאמר בפרק י"ב (דף קא.) עצים כמה אלא מאי לאו כמה דלא משכי להו לגיזרין

אותה תאכלו. מסיפא סמיך [כ] מן דקתני בתורת כהניס [ל] מן לי אלא בעשה אלא מעשה מנין: **שאינו כמעביר על דבריו.** מע"פ שאין זה מביא אלא מן החיה לבדה, כיון דמרלונו מביא הקרבן אין זה מעביר שהרי תלה בדעתו: **אלא כמעביר על דבריו.** ל"ע בגמילה [לא] (דף כ:) ובפ' אלמנה ניזונת (כתובות נח:) **גבי זבן לי ליתכא ואזיל וזבן ליה כורא:**

מסורת הש"ס

(ו) מכות יד:, ג) [לקמן מו: **ג**] מעילה י. לקמן מה:, **ד**) [מכות יח: ע"ש], **ה**) [פסחים מח: יבמות נד: ו: סח. עג: חולין פג.] ת"כ שמיני פרשי ג ה"א, ירוש' כלאים פ"ח ה"א, ביכורים פ"א ה"ה, פ"ב ה"א, שבת פ"ז ה"ב, פסחים פ"א ה"ד, יבמות פ"ח ה"ב, קידושין פ"ד ה"ו, סנהדרין פ"ה ה"ג פ"ז ה"ה וע"ש ה"ו, **ו**) עי' מכילתא משפטים פ"ב, **ז**) ת"כ ויקרא נדבה פרש' ב ה"ו, **ח**) ות"כ צו פרש' ט ה"ח, **ט**) חולין לו:, **י**) הציון אינו מדויק וצ"ל יז. ע"ש רדו"ק, **כ**) [וע"ע תו' פסחים יט. ד"ה ולמאי, מגיגה כג: ד"ה והא, מנחות כפ. ד"ה ילפו, חולין לה. ד"ה חלין], **ל**) מעילה פ"ב ה"א, **מ**) עי' תוס' לקמן סד. ד"ה מן:, **נ**) [וע"ע תו' מנחות קפ. ד"ה מעשיו], **ס**) [וע' מכות **ע**) שמיני פ"ג ה"ב:

תורה אור השלם

1. וְהַבָּשָׂר אֲשֶׁר יִגַּע בְּכָל טָמֵא לֹא יֵאָכֵל בָּאֵשׁ יִשָּׂרֵף וְהַבָּשָׂר כָּל טָהוֹר יֹאכַל בָּשָׂר:
ויקרא ז, יט
2. וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תֹּאכַל בָּשָׂר מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לַיהוָה וְטֻמְאָתוֹ עָלָיו וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מֵעַמֶּיהָ: ויקרא ז, כ
3. כִּל מִפְרֶסֶת פַּרְסָה וְשֹׁסַעַת שֶׁסַע פְּרָסֹת מַעֲלַת גֵּרָה בַּבְּהֵמָה אֹתָהּ תֹּאכֵלוּ:
ויקרא יא, ג
4. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אָדָם כִּי יַקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן לַיהוָה מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבָּקָר וּמִן הַצֹּאן תַּקְרִיבוּ אֶת קָרְבַּנְכֶם: ויקרא א, ב
5. וְאת הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ שׁוֹר שֶׂה בְּשֵׂבִים וְשֶׂה עִזִּים: אַיָּל וְצֶבִי וְיַחְמוּר וְאַקּוֹ וְדִישֹׁן וְתֹאוֹ וָזֶמֶר: דברים יד, ד-ה

הגהות הב"ח

(ו) גמ' דכתי כל לוקה לחמר מר והכתי: (ב) רש"י ד"ה ס"ג ורבא וכו' נלחמר זריקה הס"ל ומיבעי ליה למקמך: (ג) ד"ה דיימי מומב וכו' ולכי הס"ל ולחמ"כ מ"ם ת"ל בקר וצאן תני נקר:

שינויי נוסחאות

א) אינו לוקה רבי יוחנן לטעמיה דאמר דתני ברדלא וכו' כל"ל (*ש"מ, ילקו"ש): ב) נקמ"ל מ"ו נוסף הא עצים ולבונה, וע' תוליז לו סע"ב: ג) ס"ל מחלוקת בטומאת בשר אבל בטומאת הגוף ד"ה אינו לוקה (*ש"מ) וע' רש"י ודק"ס: ד) תימה כל ליתא בכ"י וכ' ילקו"ש: ה) אמר אינו לוקה לאו הבא וכו' כל"ל (*ב"ש): ו) איתמר המעלה אברי חיה למזבח רבי יוחנן וכו' (שמכ"י): ז) בכ"י וכ' נוסף ולאו הבא מכלל עשה וכ"ס ביל"ק: ח) תימה עשה וכ"ס ביל"ק: ס: ט) בכתה"י: בא] נכתה"י נוסף תקריבו, וכ"ס ביל"ק"ש וסס נוסף עוד אין לך בבהמה אלא בקר וצאן, הא למה זה דומה וכו', והסמר ליתא. וע' דק"ס: י) זריקה לחודיה אתא (כתה"י): יא) כתיבא (כי"פ): יב) אמר מחלוקת בטומאת הגוף אבל בטומאת בשר דברי הכל אינו לוקה. בטומאת הגוף הוא דאמר ריש לקיש לוקה דנפקא ליה מבכל קודש לא תגע אבל וכו' כל"ל (ש"מ, וכנ"ז בכתה"י): יג) כ"ל דטומאת (צ"ק, ד"ו ב, ג): יד) כ"ל דתניא (כתה"י וד"ו): טו) כ"ל טהורה (*ש"מ): טז] בתוך הברייתא נמחק, וכ"ל בתורת כהנים (צ"ק). וע' ת"כ שמיני ריש פ"ג. וכ"מ גורס בתוך המשנה ומסקינן אין לי אלא בעשה, בלא תעשה כו': יז] נ"ל אחריגא (כתה"י וד"ו ב, ג): יח] נ"ל ואמוראי (ש"מ, צ"ק). וכ"ל ואיפוכי: יט] כ"ל לדריש (כתה"י וש"מ): כ] מהבשר כל"ל (צ"ק): כא] שמעינן (ש"מ): כב] בעי (ש"מ): כג] כ"ל ומדאורייתא (ש"מ): כד] דרבא ואביי כל"ל (ב"ש): כה] במחתה שהיא כלי (ש"מ): כו] ואין משמע כן (ש"מ): כז] הפנימיות ולא היה חותה עצים כלל ומיהו [מיכת י"ל ליתא בד"ו] לא וכו' כל"ל (ש"מ): כח] ל"ל דמשפי. וכן בסמוך ל"ל משפי (ש"מ, צ"ק): כט] אע"ג דקורדום לאו כלי שרת הוא נמחק (ח"ג), מחל בס"מ גרס לה, ומס נוסף מ"מ חיתוכו ותיקונו חשיב להו כלי שרת כדאמר כו': ל] במ"ז מוסק מיכת במעילה ועכ"ל:

כד א מיי׳ פרק ו מהלכות פסה״מ הלכה כח:
כה ב מיי׳ פ״ג מה הלכה כח:

פסול מהו שיעשה שירים. לפי שנאמר בהמה ולא יהיה עוד תקנה לו יחזור הכשר ויקבל ויזרוק בפסול שקבל לא מיבעיא להמתין יחזור הכשר ויקבל ולא בפסול שזרק [ב] מיבעיא ליה כדפירש בקונטרס וממתני׳ ליכא למידק קבלו אין זרק [בא] לא דלמא לדחויי כלומר אפילו תימא זרק לא מלא מימא שחטו לא [בב] [ג] ומיהו למאן דאמר שלא במקומו כמקומו דמי מוכח לעיל דהוא הדין [ד] זרק הפסול שיחזור הכשר ויקבל וה״נ לפיכך מפרש להך בעיא דממתני׳ דכל הפסולין שעלו לא ירדו [ג] קאי לכתחלה לא יעלו ומקשינן [בג] מה זרק פסול מהו שיעשה שירים להיות נשפכין לכתחלה ליסוד כמו בכל שירי הדם או [בד] לא ומסקינן לזורקם לכתחלה וישפכו למאי מהו שיעשה שירים לזרוק בעיא דלעיל כום או מהו שיעשה את שיריו או לחוי ועוד ממרינן בהדיא נרים מסכת מעילה (דף ה.) גבי מטמא פסולה אין דמה טעון כיסוי הא קמ״ל לעיל״ג דקיבל פסול וזרק [בה] וקבל כשר וזרק לאו כלום [בו] (פסול) מאי טעמא שיריס ניגמו ופריך והא בעי מיניה ר״ל מר׳ יוחנן פסול מהו שיעשה שיריס ור״ל [בז] אין עושה שיריס כי אם חוץ לזמנו [בח] מאי לאו מבל שאר פסולין אין עושה שיריס ומאי קשיא ליה הא מודה ריס לקיס דלכל [בט] היותר שיריס הוי מבל מיבעיא ליה דשמא לפיולי לחוי הוא ואם כן ממה נפשך אין טעון כיסוי ור״נ דלא קשיא מידי דאי שיריס הוי מ״ב הוי כשאר דמים שיכין שהשיריס נשפכין ליסוד מבל שיריס דקאמר התם לאין דמה טעון כיסוי היינו שיריס ופסול מבל קשה [ל] (בסיפא) דקאמר מאי לאו בר משאר פסולין ומאי פריך מי שאר פסולין אין עושה שיריס מ״ב ליהוי דמוי וכל שכן לאין דמה טעון כיסוי מבל נפסי׳ רש״י מאי פריך מי שאר עושה שיריס יחזור הכשר ויקבל והוי לכשר טעון כיסוי. גרו״ך: **למעוטי שירים שבצואר בהמה.** והא דאמר (לעיל כה.) לגרין שיקבל כל דמו של פר ולהוי כלאמר בפירקין לעיל לא תימא זרקו לא מלא מימא שחטו לא [בב] ומיהו למאן דאמר שלא במקומו כמקומו דמי מוכח לעיל דהוא הדין זרק הפסול שיחזור הכשר ויקבל וה״נ לפיכך מפרש להך בעיא ממתניתין דכל הפסולין שעלו לא ירדו [ג] קאי לכתחלה לא יעלו ומקשינן [בג] מה זרק פסול מהו שיעשה שירים להיות נשפכין לכתחלה ליסוד כמו בכל שירי הדם או [בד] לא ומסקינן לזורקם לכתחלה וישפכו למאי מהו שיעשה שירים לזרוק בעיא דלעיל כום או מהו שיעשה את שיריו או לחוי ועוד ממרינן בהדיא נרים מסכת מעילה (דף ה.) גבי מטמא פסולה אין דמה טעון כיסוי הא קמ״ל דקיבל פסול וזרק [בה] וקבל כשר וזרק לאו כלום [בו] (פסול) מאי טעמא שיריס ניגמו ופריך והא בעי מיניה ר״ל מר׳ יוחנן פסול מהו שיעשה שיריס ור״ל [בז] אין עושה שיריס כי אם חוץ לזמנו [בח] מאי לאו מבל שאר פסולין אין עושה שיריס ומאי קשיא ליה הא מודה ריס לקיס דלכל [בט] היותר שיריס הוי מבל מיבעיא ליה דשמא לפיולי לחוי הוא ואם כן ממה נפשך אין טעון כיסוי ור״נ דלא קשיא מידי דאי שיריס הוי מ״ב הוי כשאר דמים שיכין שהשיריס נשפכין ליסוד מבל שיריס דקאמר התם לאין דמה טעון כיסוי היינו שיריס ופסול מבל קשה [ל] (בסיפא) דקאמר מאי לאו בר משאר פסולין ומאי פריך מי שאר פסולין אין עושה שיריס מ״ב ליהוי דמוי וכל שכן לאין דמה טעון כיסוי מבל נפסי׳ רש״י מאי פריך מי שאר עושה שיריס יחזור הכשר ויקבל והוי לכשר טעון כיסוי. גרו״ך: **למעוטי שירים שבצואר בהמה.** והא דאמר (לעיל כה.) לגרין שיקבל כל דמו של פר ולהוי **כלאחוי.**[לא] תימה לפסול מה נכך מעשה לפסול הוא מי גרע מנתן על המזבח שהרי לא פריך הכי אמתניתין דלמר פרק הוליחו לו (יומא נג.) דקתני יצא והניחו על כן הזכה שהחיל ועוד מיקשי ליה קרא דמיירי לעיל בפרק קמא (דף יד.) ויזרקו הכהנים [לב] (את הדם) וגרמה להא דפריך וליחוי לחוי לא קשי מאי לאו בר מעשה לפסול דאין זה מעשה מיצוה אלא משום דמעורב בו פסולים הואיל ונדחו יחדו אע״פ שכיבדו לתקן. וי״ל דשאני התם שקיבל הכשר ונתן הפסול שבקל יכול לתקן שיחזירנו לכשר, הלכך לא חשיב דיחוי (תוס׳ הרא״ש פסוק נג ע״ש):

תורה אור השלם

1. וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הַחַטָּאת בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל קַרְנוֹת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת דָּמוֹ יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה: ויקרא ד, כה
2. וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּמָּהּ בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל קַרְנוֹת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת כָּל דָּמָהּ יִשְׁפֹּךְ אֶל יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ: ויקרא ד, ל

גליון הש"ס

[גמ׳ אמר ליה אין עושה שירים אלא חוץ לזמנו וחוץ למקומו הואיל ומרצה לפיגולו. [מהן] למקומו ילפינן ממוך (ט) [ומנו] תום׳ ממחת דף עט ע״ב ד״ה והלכ וכו׳] :תום׳ ד״ה פסול וכו׳ ויהיהו למ״ד שלא במקומו. לעיל (טו) [כן ע״ב: בא״ד בזרק הפסול שיחזור הכשר ויקבל. ע׳ לקמן דף לב ע״ב תוס׳ ד״ה ושקיבל:

ליקוטים

אלא שמא לא נתקבל בכלי. פירש בקונטרס [ע׳ מוסף רש״י] ולא תעיל הזריקה כיון שלא נתקבל דהוה ליה נשפך מצואר הבהמה. ועקשה לר׳ מ״מ בספק יזרוק שמא תועיל הזריקה לאותו שנשפך אחר שנתקבל. ונראה לר׳ דהכי קאמרי ליה רבנן והלא [שמא] לא נתקבל (שמא) בכלי ונמצא מעלה פסולין על גבי המזבח דאמרינן בכמה דוכתי ובהמזבח מקדש [לקמן פז ע״ב] שאם עלו לא ירדו אבל לכתחילה לא. אמר להם אף אני לא אמרתי אלא בנתקבל בכלי, כלומר יש לסמוך על זריזות הכהנים. ותלמודא מפרש לתלתי׳ על ידי קושיא ותירוץ, מנא ידע, כהנים זריזין הן ויש לסמוך על זריזותן. ודוקא מדם הראוי לנתקבל פריך שאותו דם פסול, אבל דם התמצית לא מצי פריך דאע״ג דלא נתקבל אינו פוסל אלא כמים בעלמא חשיב כיון שאין ראוי לכיסוי אינו אסור להעלותו, ולא פריך מדם התמצית אלא משום דמעורב בו ומבטל ליה ברובא דאפילו יהיה כן שיזרוק מאותו שנתקבל בכלי מה מועיל הרי כבר נתבטל בדם התמצית שאינו ראוי לזריקה, דדוקא בדם התמצית איכא לאקשויי הכי אבל בשאר דמים הנזרקים על גבי המזבח בהכשר לא פריך דליבטלו דליהוי כמאן דליתא דהא מודו רבנן לר׳ יהודה דעולין לא מבטלין אהדדי והלכך דם הנזרק בהכשר לא מצי מבטל ליה (תוס׳ רפ״ק דפסחים פה.): כל שביכרו לא הוי דחוי. [ובההיא] דהפריש קרבן ונשתמד בידו לחזור ואפ״ה אמרינן פרק קמא דזבחים [לעיל יב ע״ב] הואיל ונדחה ידחה, עוד אמרינן בובחים פרק קדשי קדשים [לקמן נט ע״א] כל הקדשים שהיו שם כשנפגם המזבח פסולים הואיל ונדחו יחדו אע״פ שביכרו לתקן. וי״ל דשאני התם שקיבל הכשר ונתן הפסול שבקל יכול לתקן שיחזירנו לכשר, הלכך לא חשיב דיחוי (תוס׳ הרא״ש פסוק נג ע״ש):

שיטה מקובצת

פסול מהו שיעשה שירים. פ״ה [מסו שיעשה שיריס לפי שנאמר בהמה], ולא רצה לפרש בקבלה פסול ולא זרק, דהא תנן בהדיא יחזור הכשר ויקבל. ולזכוך למדתי להתם מפוש פסול מתפנה, דמתפנה לא פסקא אלא בראוי לעבודה. ות״ק זרק נמי מפשוט מדתנן קבלו כו׳ [במתני׳ דמוד״ה פסול]: **למעוטי שיריים שבצואר בהמה.** אם לא נתקבל כל הדם, אלא שיריים הנאכלין כגופו בהמה נשפך ליקוד אלמא דאפשר בלא קבלה: הוה אמינא מאי פסול שמא דחוי לעבודה ציבור. ופ״ג דמהאי טעמא מפיק במעילה (דף ה:) לתלתא עושה שיריים, אתי הכא אלא עשה כלום והכי אתי עשה מיעשה הוא ושייך לומר מיפקא:

אין עושה שיריים אלא חוץ לזמנו וחוץ למקומו. שאם זרק מקצת הדם על מנת לאכול חוץ לזמנו וחוץ למקומו והשאר חוזר לגמרי אלא כמחצה פיגול אלא כלום הוא, אלא כל הדם שנאמיר נעשה שיריים ופסול: הואיל והרצה לפיגולו. הואיל וחיקת הדם מצוה היא כל כך הרצה בפיגול, דלעולם לא הוקבע פיגול בכרת עד שעת זריקה (מעילה ה:) **פלוגתא דראב״ש ורבנן.** ת״ק סבר כום עושה את שיריו ור״ש סבר כום עושה את שיריו (יומא נ:) ובע״ז לקמן קיב.) **דלית ליה דחוויין.** ללית ליה שיעת הדם דמוי כשביל שיריו שמא לומר יפשך הדם (יומא סג: וכע״ז מנחות נט:) **אפילו דם בכוס.** שכבר נאמנו חמת המשחלה (יומא סג:) **מביא חבירו.** כלומר שעיר מן השוק יביא: ומזווג לו. ושלמנו לעזאזל אלמא ליה ליה למחיין, לומר מת המשחלה שיחלוי ליה דם שכבוס ושפיכה בעי ויביא שיעי מחבירו: **נשפך הדם.** על הסלע של שעיר הנעשה בפניו: **נגמר.** שנתקבל כלי. **תומו** שנשחה כדרוסה ולא נתקבל כלי, ואם לא נתקבל כלי לא מהניא ליה זריקה לתקן שמא לא נתקבל כלי ומה מהניא ליה זריקה לתקן נשפך פסול בזמיחין ומפשו על הסלע ומפסל בזמיחין. **פסול הנזמיח בפרק שני.** [ועי׳ עוד בע״ב במוקף רש״י ד״ה ד׳ יזרוק]. שפי׳ בלשון אחר] (פסחים סה.):

הגהות הב"ח

(ה) גמ׳ אמר ליה אין לך זריקה עושה שיריים:

שינוי נוסחאות

א) בכ״מ ול׳ וק׳ מרבא, והסבוה שבפניש אינה מן הצורך (כ״ב דק״ם): ב) **ואת** (ש״ם, דק״ם): ג) ס״ל אמינא הנך פסולים דחזי וכו׳ (ש״ם). וכ״ה בפרי״ד ובכי״ל, ושם ליתא תיבות מאי פסול טמא, ומוסף שם אחר תיבת אינו טמא. ועי׳ רש״י: ד) בכי״מ דתנן וכ״ל (יומא נ: ובע״ז לקמן קיב.) **דלית ליה דחוויין.** ללית ליה שיעת הדם דמוי כשביל שיריו שמא לומר יפשך הדם (יומא סג: וכע״ז מנחות נט:) **אפילו דם בכוס.** שכבר נאמנו חמת המשחלה (יומא סג:) **מביא חבירו.** כלומר שעיר מן השוק יביא: ומזווג לו. ושלמנו לעזאזל אלמא ליה ליה למחיין, לומר מת המשחלה שיחלוי ליה דם שכבוס ושפיכה בעי ויביא שיעי מחבירו: **נשפך הדם.** על הסלע של שעיר הנעשה בפניו: **נגמר.** שנתקבל כלי. **תומו** שנשחה כדרוסה ולא נתקבל כלי, ואם לא נתקבל כלי לא מהניא ליה זריקה לתקן נשפך פסול בזמיחין ומפשו על הסלע ומפסל בזמיחין. **פסול הנזמיח בפרק שני.** [ועי׳ עוד בע״ב במוקף רש״י ד״ה ד׳ יזרוק]. שפי׳ בלשון אחר] (פסחים סה.):

פסול מהו שיעשה שיריים. מי שהוא פסול לעבודה: **מהו שיעשה שיריים.** אם קבל וזרק מהו שיחזור הכשר ויקבל ויזרוק הקרבן מי ממרינן כיון דזרק פסול שויה לה כשנאמר שיריים ותו לא ממיחן לזריקה או דלמא לא מלימת זריקת פסול לשויה לה כשנאמר בהמה שיריס ויחזור הכשר ויקבל: **אין לך** [ו] **זריקה.** פסולה שעשה את הדמר שיריס אלא זריקה במחצה חוץ לזמנו וחוץ למקומו: **הואיל ומרצה לפיגולו.** הואיל והוא זריקה [ז] מן המוכה למיקבעים פיגול ופסול: **כום פסול.** כגון אילא מהו מיעשה לה שנאמר שיריס אם זרקו כהן כשר לזה [ח] ולא יהא תקנה לקרבן שיחזור ויקבל: **פסול גופיה מאי סבירא לך.** מה פסול שזרק מאי סבירא לך בשיריס שנאמר בהמה ללא קמיבעיא לך: **כום מהו שיעשה את שיריו דחוי או שיריס.** כגון מחמת שקבל דמה בשני כוסות ונמן כל מתנותיו מאחד מהן מביאו שיריס הוא ונשפך ליסוד לכתיב ואת כל הדם ישפך וגו׳ (ויקרא ד׳): **או דחוי הוא.** לחייב [ט] בידים שלא ניתן ממנו על הקרנות וישפך לאחה שנעזרה המוליאה דמיס לנמל קדרון [י]: **למעלה.** בפרשה הוא אומר בשעיר נשיא בשיירי הדם ואח דמו יפשך ולא כתיב כל דמו: **למטה.** בחטאת יחיד הוא אומר ואת כל דמה יפשך: **והן נשפכין לאחה.** לכום עושה את שיריו דחוי: **למעוטי שיריס שבצואר בהמה.** שהן [יא] נעשין שיריס על ידי הדם שנתקבל ויפשכו לאחה: **וזריקה.** לאשמועינן [יב] דאפילו בשיריס אין מהא בהמה אלא זריקה: **מבית הבירה.** כלומר שעיר מן השוק יביא: ומזווג לו. ושלמנו לעזאזל אלמא ליה ליה למחיין, לומר מת המשחלה שיחלוי ליה דם שכבוס ושפיכה בעי ויביא שיעי מחבירו: **נשפך הדם.** על הסלע של שעיר הנעשה בפניו: **נגמר.** שנתקבל כלי. **תומו** שנשחה כדרוסה ולא נתקבל כלי, ואם לא נתקבל כלי לא מהניא ליה זריקה לתקן נשפך פסול בזמיחין ומפשו על הסלע ומפסל בזמיחין. **פסול הנזמיח בפרק שני.** [ועי׳ עוד בע״ב במוקף רש״י ד״ה ד׳ יזרוק]. שפי׳ בלשון אחר] (פסחים סה.):

ופסול תיובתא דריש לקיש תיובתא: וכולן שקיבלו כו׳: [ס]**בעא מיניה** ריש לקיש מרבי יוחנן פסול מהו שיעשה שירים [ס] **אמר ליה** [א]**אין** (פ) עושה שירים אלא חוץ לזמנו וחוץ למקומו הואיל ומרצה לפיגולו רב זביד מתני הכי בעא מיניה ריש לקיש מרבי יוחנן כום פסול מהו שיעשה שירים אמר ליה פסול גופיה מאי סבירא לך אי פסול משוי שירים כום פסול נמי משוי שירים אי פסול לא משוי שירים כום פסול נמי לא משוי שירים רב ירמיה מדיפתי מתני הכי בעא מיניה אביי (מרבא) [מרבה][א] כום מהו [ג] שיעשה את חבירו דחוי או שירים אמר ליה פלוגתא דרבי אלעזר ברבי שמעון ורבנן [ד]דתניא למעלה הוא אומר [1]את [ב] דמו ישפך למטה הוא אומר [2]ואת כל דמה ישפך [ד]מניין [ב]לחטאת שקיבל דמה בארבעה כוסות ונתן מתנה אחת מזה ומתנה אחת מזה שכולן נשפכין ליסוד תלמוד לומר ואת כל דמה ישפך יכול נתן ארבע מתנות מכום אחד יהו כולן נשפכין ליסוד תלמוד לומר ואת דמו הא כיצד הוא נשפך ליסוד והן נשפכין לאמה רבי אלעזר ברבי שמעון אומר מנין לחטאת שקיבל דמה בארבעה כוסות ונתן ד׳ מתנות מכום אחד שכולן נשפכין ליסוד תלמוד לומר ואת דמו הא א״ר אשי ההוא למעוטי שירים שבצואר בהמה: קיבל הכשר ונתן לפסול כו׳: וצריכא דאי אשמעינן פסול הוה אמינא [ג] מאי פסול טמא דחזי לעבודת ציבור אבל שמאל לא ואי אשמעינן שמאל דאית ליה הכשירא ביום הכיפורים אבל בלי חול לא ואי אשמעינן כלי חול משום דחזו לקדושינהו אבל הנך אימא לא צריכא וליהוי ליה דחוי אמר ליה רבינא לרב אשי הכי אמר רב ירמיה מדיפתי משמיה דרבא הא מני חנן המצרי הוא דלית ליה דחויין [ה]דתניא [ה]חנן המצרי אומר אפי׳ דם בכום מביא חבירו ומזווג לו [ו] רב אשי אמר כל שבידו לא הוי דחוי אמר רב שייא כוותיה דרב אשי מסתברא מאן שמעת ליה דאית ליה דחויין רבי יהודה [ז]דתנן ועוד אמר רבי יהודה נשפך הדם יצות המשחלה מת המשתלח ישפך הדם ושמעינן ליה דאמר כל שבידו לא הוי דחוי [ח]דתניא רבי יהודה אומר כום אחד היה ממלא מדם התערובת וזורקו זריקה אחת כנגד היסוד ש״מ כל שבידו לא הוי דחוי ש״מ גופא תניא רבי יהודה אומר כום אחד היה ממלא מדם התערובת ישפך אחד מהם נמצא שהוא [ח] מכשירו אמרו לו לרבי יהודה [ט] והלא לא נתקבל בכלי מנא ידעי אלא שמא לא נתקבל בכלי אמר להן **פסול מהו שיעשה שיריס.** מי שהוא פסול לעבודה: **מהו שיעשה שיריים.** אם קבל וזרק מהו שיחזור הכשר ויקבל ויזרוק הקרבן מי ממרינן כיון דזרק פסול שויה לה כשנאמר שיריס ותו לא ממיחן לזריקה או דלמא לא מלימת זריקת פסול לשויה לה כשנאמר בהמה שיריס ויחזור הכשר ויקבל: **אין לך** [ו] **זריקה.** פסולה שעשה את הדמר שיריס אלא זריקה במחצה חוץ לזמנו וחוץ למקומו: **הואיל ומרצה לפיגולו.** הואיל והוא זריקה [ז] מן המוכה למיקבעים פיגול ופסול: **כום פסול.** כגון אילא מהו שיעשה לה שנאמר שיריס אם זרקו כהן כשר לזה [ח] ולא יהא תקנה לקרבן שיחזור ויקבל: **פסול גופיה מאי סבירא לך.** מה פסול שזרק מאי סבירא לך בשיריס שנאמר בהמה ללא קמיבעיא לך: **כום מהו שיעשה את שיריו דחוי או שיריס.** כגון מחמת שקבל דמה בשני כוסות ונמן כל מתנותיו מאחד מהן מביאו שיריס הוא ונשפך ליסוד לכתיב ואת כל הדם ישפך וגו׳ (ויקרא ד׳): **או דחוי הוא.** לחייב [ט] בידים שלא ניתן ממנו על הקרנות וישפך לאחה שנעזרה המוליאה דמיס לנמל קדרון [י]: **למעלה.** בפרשה הוא אומר בשעיר נשיא בשיירי הדם ואח דמו יפשך ולא כתיב כל דמו: **למטה.** בחטאת יחיד הוא אומר ואת כל דמה יפשך: **והן נשפכין לאחה.** לכום עושה את שיריו דחוי: **למעוטי שיריס שבצואר בהמה.** שהן [יא] נעשין שיריס על ידי הדם שנתקבל ויפשכו לאחה: **וזריקה.** לאשמועינן [יב] דאפילו בשיריס אין מהא בהמה אלא זריקה: **מבית הבירה.** כלומר שעיר מן השוק יביא: ומזווג לו. ושלמנו לעזאזל אלמא ליה ליה למחיין, לומר מת המשחלה שיחלוי ליה דם שכבוס ושפיכה בעי ויביא שיעי מחבירו: **נשפך הדם.** על הסלע של שעיר הנעשה בפניו: **נגמר.** שנתקבל כלי. **תומו** שנשחה כדרוסה ולא נתקבל כלי, ואם לא נתקבל כלי לא מהניא ליה זריקה לתקן נשפך פסול בזמיחין ומפשו על הסלע ומפסל בזמיחין. **פסול הנזמיח בפרק שני.** [ועי׳ עוד בע״ב במוקף רש״י ד״ה ד׳ יזרוק]. שפי׳ בלשון אחר] (פסחים סה.):

מזרחית כדאמרי׳ לקמן [יא] שאם נשפך דמו של אחד מהן על ידי שהן רציס ונהללים לעשות נמלא כום זה מכשירו שהרי [יב] כולם מעורבים הן ומי מצוה למיעבוד בדם התמצית לקמן רבי יהודה לטעמיה דאמר מין לא מבטל איסור ולא זכר, והכי איתא בתורה למיקבעיה בפגול ובפסול (כי״י): ח] מיכת לזה ליתא בכי״י: ט] דדחייה בידים שלא נתן ממנו כל״ל (*ש״ם): י] בכתה״י וד״י שאין. ועי׳ רש״ס: יא] שנתקבל (ש״ם): יב] לאשמועינן בכולהו כל״ל (*ש״ם): יג] בקרבן צבור (פרי״ד): יד] כ״ל לו הדם (ב״ש): טו] בכוס מביא חבירו ומזווג לו והיהיה כשר הדם כל״ל (ש״ם). וכ״כ בכתה״י לך בלא הסיום והיהיה כשר הדם: טז] ולהחזיר (כי״י): יז] הס״ל (צ״ק), וכפ״ז גם להלן אמר ונבהלים לעשות הס״ל וכנ״ל (דק״ם): יח] שהרי מכולם מעורב בו (כתה״י): יט] כ״ל היה (כי״י, ד״ו): כ] שקבל וזרק כל״ל (ש״ם): כא] זרקו (ד״ו): כב] לא דכיון דשחיטה כשרה בפסולין מהניא מחשבתו ומיהו וכו׳ כל״ל (שמ״י): כג] וקמיבעיא ליה אם זרק פסול מהו שיעשה שירים, כל״ל (שמ״י): כד] או דילמא הואיל ואסור לזורקם לכתחילה ישפכו לאמה כל״ל (רא״ם). ועי׳ מק נתן: כה] וזרק וחזר וקבל (רא״ם). וכנמ׳ שם כלפינו: כו] כלום הוא (ש״ם): כז] מתיכת וא״ל עד ומאי קשיא ליה מוקף בשני תלמי לגבה (ש״ם), וכפ״ז אין למחוק מיכת בסיפא דנשמוך: כח] לזמנו כו׳ מאי לאו אבל כל״ל. וכפ״ל מאי לאו אפילו שאר פסולין ומאי קשיא וכו׳ (ש״ם). ועי׳ תום׳ מעילה ה ע״ב ד״ה ממר רב ממר ר׳ יוחנן כו׳ כל״ל (ש״ם): כט] ר״ל דלכל הפחות (ש״ם): ל] נס״ל קשה מספרים דקאמרי כו׳ (ש״ם), ועי׳ לעיל מות כה: לא] נס״ם ונוסף פי׳ הקונטרס דהא נראה ונדחה הוא משמע דאכולהו פריך ותימה כו׳: לב] הכהנים מידם (ש״ם): לג] וענביו מרובים מעליו דהדס דמס׳ סוכה דפסול דאמר היכא דאשתזר מע״ש הוי דחוי מעיקרא אע״ג דבידו לתקנו אין זה בידו כו׳ כל״ל (ש״ם): לד] הדיחוי, דאין מצוה לגלותו. לשון הר״פ (ש״ם): לה] בידו אע״ג דבידו לעשות תשובה כיון כו׳ כל״ל (ש״ם):

אף אני לא אמרתי אלא כשנתקבל בכלי והוא א] גופיה מנא ידע? ב]כהנים זריזין ג] ועבדין הייא ומשתפכין והלא דם התמצית מעורב בו רבי יהודה לטעמיה דאמר דם התמצית קרי דם ג]דתניא א"דם התמצית באזהרה ג]רבי יהודה אומר בכרת ד]והאמר ר' אלעזר מודה רבי יהודה לענין כפרה שאינו מכפר שנאמר [1]כי הדם הוא הנפש ג] דם שהנפש יוצאה בו קרוי ד] דם שאין הנפש יוצאה בו אין קרוי דם אלא ה]רבי יהודה לטעמיה דאמר אין דם מבטל דם ו]אמר להם רבי יהודה לדבריכם למה פוקקין העזרה אמרו לו שבח הוא לבני אהרן שיהלכו עד ארכובותיהן בדם והא דם הוי חציצה לח הוא ולא הוי חציצה דתנן ה] ב]הדם והדיו והדבש והחלב יבישין חוצצין לחין אין חוצצין והא קא מיתווסי מאנייהו ותנן [1] ד]היו בגדיו מטושטשין ועבד עבודתו פסולה וכי תימא דמדלו להו ו]והתניא [2]מדו ג]כמדתו שלא יחסר ושלא יותיר בהולכת אברים לכבש דלאו עבודה היא ולא ו]והתניא [3]והקריב הכהן את הכל [1] זו ד]הולכת אברים לכבש אלא ב]בהולכת עצים למערכה דלאו עבודה היא ולעבודה היכי אולי אולי אאיצטבי: **מתני'** ו] ה]השוחט את הזבח לאכול דבר שאין דרכו לאכול ולהקטיר דבר שאין דרכו להקטיר כשר ורבי אליעזר פוסל לאכול דבר שדרכו [1]לאכול ולהקטיר דבר שדרכו להקטיר פחות מכזית כשר ז]לאכול כחצי זית ולהקטיר כחצי זית כשר שאין אכילה והקטרה מצטרפין ח]השוחט את הזבח לאכול כזית מן העור ומן הרוטב ומן הקיפה ומן האלל ומן העצמות ומן הגידין ומן הקרנים ומן הטלפים חוץ לזמנו וחוץ למקומו כשר ט]ואין חייבין עליהן משום פיגול ונותר וטמא השוחט את המוקדשין י]לאכול שליל או שיליא בחוץ לא פיגל המולק את התורין כ]לאכול ביציהן בחוץ לא פיגל חלב מוקדשין ל]וביצי תורין אין חייבין עליהן משום פיגול ונותר וטמא: **גמ'** אמר רבי אלעזר מ]פיגול בזבח נתפגל השליל בשליל לא נתפגל הזבח פיגל באלל ח] נתפגלה ט] מוראה במוראה לא נתפגל אלל פיגל באימורין נתפגלו פרים בפרים לא נתפגלו אימורים לימא מסייע ליה י]ושום נ]שאם חישב באכילת פרים ובשריפתן לא עשה ולא כלום מאי לאו הא חישב באימורים נתפגלו פרים לא **אין** דם מבטל דם. ודם התמצית זרק ליה לגבי מיס כרבי ליעזר דפ' התערובות (לקמן דף עז.) דלית ליה רוחין לי' נמי סבר לה כרבי ליעזר דאמר פ נתערב בדם התמצית כאבר **והתניא** מדו במדתו ב]. הך פירכא ליעזר דמ"ד מבטל מיגו גייז ליעל בפרק שני [דף יח.]: **פיגל בזבח נתפגל שליל.** כיון דאיכא מיגו דאכלי ליה חייב כרת דיכך אמו הוא [א1] כו' שמין דרכו לאכול כו' כך פי' בקונטרס וכעין זה [ב2] גבי מולאה לגו חזיא לאכילה דפירשה בעלמא היא הלכך אע"ג דבר אחר כיון דאיכא מיגו דאכלי מיגו חייב כרת ואם תמך בחמס לחפילו חזיא כאחר בשר אינה מפגלת את העוף דמולאה אבנים [ב3] הלכך ומיגו דה לא אכלי מדם ולא אכלי מזבח והיינו טעמא דחייב בפירים לא נתפגלו לימוחים מבל בשליל לא מפסר לומר כך דתע"ג דבפ' כיצד מעריפין (מנחות דף כה.): גבי שוחט את החטאת ומתעלם מהם בן מרובעה מי חני מדם נאכל לכל לדם ובכל מקום לכל ח"כ הייתי יכול לומר דהיינו טעמא דלא פסלה היה מחשבה משום דלאו גופיה דזיבחא הוא אלא דזיבחא דזיבחא הוא דלא אמר פיגל בזבח אהרן ומתעלם מהם בן מרובעה מי חני מדם נאכל לכל לדם ובכל מקום לכל ח"כ הייתי יכול לומר דהיינו טעמא דלא פסלה היה מחשבה משום דלאו גופיה